

Magdalena Przybysz-Stawska

Uniwersytet Łódzki

Katedra Informatologii i Bibliologii

e-mail: magdalena.przybysz-stawska@uni.lodz.pl

 <https://orcid.org/0000-0001-5868-6840>

Wstęp

DOI: <https://doi.org/10.18778/0860-7435.40.00>

Najnowszy numer naszego czasopisma otwiera artykuł prasoznawczy. Marta Golembiewska zabiera nas w podróż do XIX-wiecznego Stawiszyna, leżącego na terenie ówczesnej guberni kaliskiej. O wydarzeniach, historii tej miejscowości, ale także o sprawach codziennych jego mieszkańców pisano na łamach „Kaliszanka. Gazety miasta Kalisza i okolic”, którego zawartość Autorka poddała skrupulatnej analizie, dzięki której czytelnik dowie się zarówno o obchodzonych uroczystościach kościelnych, zmianach na stanowiskach urzędniczych, jak i wzajemnych relacjach mieszkańców opisywanej społeczności, a nawet o popełnianych tam przestępstwach. Pozostając w klimacie XIX stulecia zachęcamy również do lektury kolejnego tekstu, w którym Maria Strzelecka omawia zbiory rękopiśmienne Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, a konkretnie rękopisy, powstałe w okresie nazywanym również „długim wiekiem”, w kontekście ich ochrony i popularyzacji. Autorka koncentruje swoją uwagę m.in. na przedstawieniu zadań, które realizowano w ramach projektu „Rękopiśmienne dziedzictwo kulturowe 1791–1918 w zbiorach Biblioteki UŁ”. Kolejny Autor poświęcił swoje badania wybranej publikacji, także pochodzącej z wieku XIX, tj. *Ustawie karnej o zbrodniach, występkach i przekroczeniach z dnia 27 maja 1852 r. razem z późniejszymi do niej się odnoszącymi ustawami i rozporządzeniami...* Paweł Przybytek

opisał jej charakter (zarówno stronę edytorską, jak i treść tej publikacji), stawiając przy tym pytanie, czy była to książka naukowa czy podręcznik, wydany w celach komercyjnych. Jest to interesująca kwestia, ponieważ, jak Autor sam podkreśla, „(...) Trzeba mieć na uwadze, że w I poł. XIX w. w społeczeństwie polskim istniały jeszcze silne opory przeciwko traktowaniu wydawnictw wielkiej literatury narodowej (...) dzieł naukowych, jako zwykłego handlowego przedsięwzięcia.” (s. 68). Sekcję artykułów zamyka tekst Estery Nogi, która zwróciła uwagę na ciekawy współczesny aspekt, w pewien sposób także związany z procesem komercjalizacji. Na przykładzie dwóch wybranych firm, świadczących specyficzne, specjalistyczne usługi techniczne (alpinizm przemysłowy) Autorka przeanalizowała stosowane przez nie strategie marketingowe, podejmowane w mediach społecznościowych (konkretnie: na Facebooku) w 2024 roku.

Tradycyjnie już udostępniłszy łamy naszego periodyku także Młodym Naukowcom, aby mieli możliwość zaprezentować wyniki swoich peregrynacji badawczych. Warto podkreślić, iż proponowane artykuły zostały przygotowane w oparciu o prace dyplomowe, przygotowane przez Absolwentów kierunku *Informatologia z biznesowym językiem angielskim* w Katedrze Informatologii i Bibliologii Uniwersytetu Łódzkiego. Stanowią one przykład niezwykle bogatej i zróżnicowanej palety zainteresowań Autorów, którzy swoje pasje i zainteresowania naukowe przekuli na ciekawe artykuły. Pierwszy z nich, to analiza konfliktu na Bliskim Wschodzie, w świetle publikacji zamieszczanych na łamach tygodnika „Polityka” w latach 2023–2024. Bogdan Kobialka przedstawia swą przemiłą przemianę obrazu wykreowanego przez wybrany periodyk, ukazując, jak za pomocą słowa redakcja pisma zmienia postrzeganie obydwu stron wspomnianego konfliktu, stawiając przy tym dyskusyjne pytanie, kto jest w tym przypadku ofiarą, a kto oprawcą. Z kolei Michał Kaftanowicz omawia jedną z technik marketingowych (*queerbaiting*) jako rodzaj strategii budowania wizerunku wybranej marki na przykładzie przemysłu filmowego. Natomiast Zofia Wosio przywołała Uniwersum Gwiezdnych Wojen jako przykład alternatywnej rzeczywistości, proponowanej współczesnemu, często zagubionemu i samotnemu odbiorcy, przez twórców kultury popularnej. Autorka opisuje również zagadnienie allotopii, czyli koncepcję „miejsca innego”. Swego rodzaju ucieczką od rzeczywistości są także komunikatory internetowe – te stały się przedmiotem badań Julii Tabaczek, która dokonała analizy porównawczej wybranych aplikacji (Messenger, Signal, Telegram i WhatsApp), koncentrując się na takich elementach, jak ich historia, polityka etyczna i polityki prywatności, możliwości personalizacji interfejsów, działania oraz zmiany wprowadzane w proponowanych użytkownikom aktualizacjach.

W tym numerze rozpoczynamy także cykl sylwetek osób, które swoje życie naukowe i zawodowe związali z książką. Pierwsza odsłona to autobiografia naukowa prof. Jadwigi Koniecznej, która w latach 2010–2015 pełniła funkcję kierownika ówczesnej Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UŁ, a w latach 2009–2015 była redaktorem naczelnym naszego periodyku.

W prezentowanym numerze zamieszczamy także cykliczny *Spis prac licencjackich, magisterskich i doktorskich z zakresu nauki o książce, informacji naukowej i czasopiśmiennictwa wykonanych w Uniwersytecie Łódzkim*, tym razem obejmujący prace z lat 2021–2025. Warto także zwrócić uwagę na dział „Recenzje”, w którym Marcin Mikołajczyk podzielił się z naszymi czytelnikami swoją opinią na temat książki Krzysztofa Walczaka, *Polskie podręczniki szkolne do nauki historii. Dzieje edycji w czasach zaborów (1795–1918)* (Kalisz 2025).

Nie zabrakło także relacji z wydarzeń naukowych, jakimi są konferencje i warsztaty. Pierwsza relacja dotyczy VIII Ogólnopolskiej Konferencji Biblioterapeutycznej: „Biblioterapia w szczególnej misji” (Opole, 26–28 września 2024 r.), a przesłała je do nas Gabriela Wiktorczyk. Kolejne sprawozdanie, Magdaleny Jóźwiak, odnosi się do warsztatów EAHIL 2025 Workshop, które odbyły się w Łodzi w dniach 9–13 czerwca 2025 r. Ten dział zamyka sprawozdanie Olgi Dąbrowskiej-Cendrowskiej oraz Aleksandry Lubczyńskiej z IX edycji Ogólnopolskiej Konferencji „Polski system medialny w procesie zmian”, zorganizowanej przez Instytut Mediów, Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej oraz Sekcję Komunikowanie Masowe Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej (Kielce, 4 grudnia 2025 r.)

Numer zamyka *Wspomnienie* o Panu Profesorze Oskarze St. Czarniku, wybitnym badaczu dziejów kultury literackiej XIX i XX w., znanym prasoznawcy i, jak pisze Małgorzata Bańkowska, „człowieku wielkiej godności i kultury osobistej, wybitnego intelektu oraz rozległej wiedzy, w środowisku akademickim określanego mianem *prawdziwego Profesora*” (s. 259), Mentora piszącej te słowa, dobrego i prawego Człowieka, o którym pamięć pozostanie z nami...

Magdalena Przybysz-Stawska